

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« 16 » *червня* 2020 р.
С.І.Терешенко (С.І.Терешенко)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Економічний аналіз та прогнозування

Освітній ступінь магістр

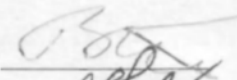
Спеціальність: 051 «Економіка»

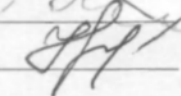
Освітня програма «Економіка місцевого розвитку»

Факультет: *Економіки і менеджменту*

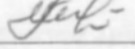
2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Економічний аналіз та прогнозування» для студентів
за спеціальністю 051 «Економіка», ОП «Економіка місцевого розвитку»

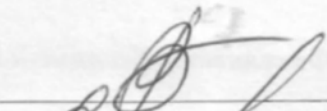
Розробники: доцент, к.е.н., доцент кафедри Пилипенко В.В.

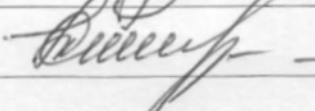
доцент, к.е.н., доцент кафедри Пилипенко Н.М.

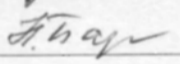
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *економіки та підприємництва*.
Протокол від 14 від "16" червня 2020 року

завідувач кафедри С.І.Терещенко

Погоджено:

Гарант освітньої програми (В.Ю. Медвідь)

Декан факультету (Н.І. Строченко)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації (А.Тарасик)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 09.09. 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Пилипенко В.В., Пилипенко Н.М. 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i> Спеціальність <i>051 «Економіка»</i>	<i>Нормативна</i>
Модулів – 2		Рік підготовки: 2020-2021-й
Змістових модулів: 2		Курс
Загальна кількість годин - <i>90</i>		1
		Семестр
		1-й
		Лекції
	12	
	Практичні	
	12	
	Самостійна робота	
	66	
	Вид контролю: <i>залік</i>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить(%):

для заочної форми навчання - 27/73 (24/66)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Економічний аналіз та прогнозування» є формування системи теоретичних знань та практичних навичок використання компетенцій з економічного аналізу та економічного прогнозування.

Завданням вивчення навчальної дисципліни «Економічний аналіз та прогнозування» є надання студентам необхідних теоретичних знань та практичних навичок з основних методів аналізу та прогнозування економічних процесів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- ключових трендів соціально-економічного та демографічного розвитку;
- цілей, завдань та функцій стратегічного прогнозування і складових інституційного, інформаційного та організаційного забезпечення процесу планування розвитку;
- основних методів аналізу розвитку і механізмів реалізації стратегічного прогнозування територій, системи моніторингу та оцінки реалізації планів;
- підходів до розробки оперативних планів розвитку суб'єктів економіки;

вміння:

- здійснювати стратегічний аналіз процесів розвитку суб'єктів економіки, аналізувати їхній ресурсний потенціал, визначати проблеми та напрями їхнього перспективного розвитку;
- визначати ключові тренди соціально-економічного та демографічного розвитку територій;
- формулювати перспективні напрямки розвитку суб'єктів економіки, виходячи з їхніх природних і соціально-економічних умов та ресурсів, географічного положення;
- розробляти прогноз розвитку ключових показників розвитку із застосуванням програмних засобів;
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;
- проектувати тактику, політику, процедури, правила впровадження і реалізації прогнозів розвитку територій, здійснювати вибір програм і проєктів.

Вивчення навчальної дисципліни «Економічний аналіз та прогнозування» передбачає формування у студентів наступних компетентностей:

№	Програмна компетентність	Шифр
---	--------------------------	------

Загальні		
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами	ЗК2
2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні	ЗК8
3	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій	ЗК9
Фахові (спеціальні)		
1	Здатність збирати, аналізувати та обробляти емпіричні та статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем населених пунктів та територій, робити на їх основі обґрунтовані висновки	СК3
2	Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів територій	СК4
3	Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку	СК5
4	Здатність критично оцінювати економічні результати господарської діяльності та визначати перспективи економічного й соціального розвитку територій	СК16

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**Економічний аналіз та прогнозування**» студенти повинні бути здатними продемонструвати такі результати навчання:

№	Програмні результати навчання	Шифр
1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем	ПРН1
2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності	ПРН2
3	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень	ПРН7
4	Збирати, обробляти та аналізувати емпіричні та статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.	ПРН8
	Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень	ПРН9
	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів	ПРН11
	Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем	ПРН14

3. Програма навчальної дисципліни (на аспрації)

Змістовний модуль 1. Сутність, характеристика та основні методи економічного аналізу

Тема 1. Сутність та основні методи економічного аналізу.

Сутність економічного аналізу. Послідовність проведення аналізу. Класифікація методів. Статистичні методи, застосовувані в аналізі. Табличний метод. Особливості побудови аналітичної таблиці. Використання табличного методу в аналізі. Прийоми групувань і вибірки. Економіко-математичні методи. Графічні методи. Соціологічні й інші методи, застосовувані в економічному аналізі.

Тема 2. Методи інформаційно-логічного аналізу.

Метод порівняння. Методи розрахунку відносних та середніх величин. Графічний аналіз.

Тема 3. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу.

Балансовий метод. Індексний метод. Методи визначення тенденцій та показників динаміки. Методи визначення показників варіації.

Тема 4. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу.

Метод порівняння паралельних рядів. Однофакторний кореляційний аналіз. Багатофакторний кореляційно-регресійний аналіз.

Змістовний модуль 2. Сутність та основні методи прогнозування економічних процесів.

Тема 5. Сутність та характеристика основних методів прогнозування. Інтуїтивні методи прогнозування.

Сутність, основні функції та завдання прогнозування. Методи індивідуальних експертних оцінок. Метод «інтерв'ю». Аналітичний метод. Метод написання сценаріїв. Побудова «дерева цілей».

Методи колективних експертних оцінок. Метод «комісій». Мозкова атака. Метод «Дельфі».

Тема 6. Формалізовані методи прогнозування.

Методи екстраполяції. Методи моделювання. Нормативний метод. Оцінка якості прогнозу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п	інд	с.р.	л		п	інд	с.р.	
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Змістовний модуль 1. Сутність, характеристика та основні методи економічного аналізу										
Тема 1. Сутність та основні методи економічного аналізу						15	2	2		11
Тема 2. Методи інформаційно-логічного аналізу.						15	2	2		11
Тема 3. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу						15	2	2		11
Тема 4. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу						15	2	2		11
Разом 1 модуль						60	8	8		24
Змістовний модуль 2. Сутність та основні методи прогнозування економічних процесів										
Тема 5. Сутність та характеристика основних методів прогнозування. Інтуїтивні методи прогнозування						15	2	2		11
Тема 6. Формалізовані методи прогнозування						15	2	2		11
Разом 2 модуль						30	4	4		22
Усього годин						90	12	12		66

4. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та основні методи економічного аналізу. 1. Сутність економічного аналізу. 2. Класифікація методів.	2
2	Методи інформаційно-логічного аналізу. 1. Метод порівняння. 2. Методи розрахунку відносних та середніх величин	2
3	Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу.	2

	1. Балансовий метод. 2. Індексний метод. 3. Методи визначення тенденцій та показників динаміки.	
4	Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. 1. Однофакторний кореляційний аналіз. 2. Багатофакторний кореляційно-регресійний аналіз.	2
5	Сутність та характеристика основних методів прогнозування. Інтуїтивні методи прогнозування. 1. Методи індивідуальних експертних оцінок. 2. Методи колективних експертних оцінок.	2
6	Формалізовані методи прогнозування. 1. Методи екстраполяції. 2. Методи моделювання.	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Використання табличного методу в аналізі. Прийоми групувань і вибірки.	2
2	Методи інформаційно-логічного аналізу.	2
3	Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу.	2
4	Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу.	2
5	Інтуїтивні методи прогнозування	2
6	Формалізовані методи прогнозування	2
	Всього	12

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та основні методи економічного аналізу 1. Статистичні методи, застосовувані в аналізі.	11
2	Тема 2. Методи інформаційно-логічного аналізу. 1. Мода та медіана і їх використання в аналізі.	11
3	Тема 3. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу 1. Методи визначення показників варіації.	11
4	Тема 4. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу 1. Метод порівняння паралельних рядів	11
5	Тема 5. Сутність та характеристика основних методів прогнозування. Інтуїтивні методи прогнозування. 1. Побудова «дерева цілей»..	11
6	Тема 6. Формалізовані методи прогнозування. 1. Нормативний метод.	11
	Разом	66

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Економічний аналіз та прогнозування» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- розповідь,
- пояснення
- ілюстрація,
- мультимедійна презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- моделюючі вправи;
- використання навчальних та контролюючих тестів із застосуванням сервісів Quizizz та Google classroom

9. Методи контролю

1. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						СРС	Разом за модуль	Сума
Змістовий модуль 1 40 балів				Змістовий модуль 30 балів				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	100	100
10	10	10	10	15	15			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
69-74	D		
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Пилипенко В.В., Пилипеико Н.М. Економічний аналіз та прогнозування. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи. / для студентів спеціальності 051 Економіка. - Суми, Сумський національний аграрний університет, 2020 (на апробації)

13. Рекомендована література

Базова

1. Іванчук О.В. Економічний аналіз: Навчально-методичний посібник /О.В. Іванчук, Л.Я. Тринька. – К.: Алерта, 2013. – 568 с.
2. Касьяненко В.О., Старченко Л.В. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій: Навч. посібник. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2017. - 185 с.
3. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. пос. / В.О. Кулявець - К.: Кондор, 2016. - 194 с.
4. Мішеніна Н. В. Економічний аналіз: навч. посіб. / Н. В. Мішеніна, Г. А. Мішеніна, І. Є. Ярова. – Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. – 305 с.
5. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник / Є.В. Мних. – К.: Знання, 2011. – 630 с.
6. Отенко В. І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для ВНЗ / Отенко В. І., Іванієнко В. В., Азаренков Г. Ф. – Харків: ІНЖЕК, 2015. – 339 с.
7. Прогнозування соціально-економічних процесів : навч. посібник / Т. С. Клебанова [та ін.] ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 656 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37928>

Допоміжна

1. Демченкова О., Мосунов Б. Методологія проведення експрес-аналізу місцевого бізнес-клімату. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/EBA_Guide.pdf
2. Звіти щорічних соціологічних досліджень з тематики децентралізації та реформи місцевого самоврядування. Програма Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні». URL: <http://www.slg-coe.org.ua/p16423/>
3. Козак Ю.Г., Мацкул В.М. Математичні методи та моделі для магістрантів з економіки. Практичні застосування. навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2017. 254с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Kozak_Yurii/Matematychni_metody_ta_modeli_dlia_mahistriv_z_ekonomiky_Praktychni_zastosuvannia.pdf
4. Крамер Д. Математическая обработка данных в социальных науках: современные методы: учеб. пособие для студ. высших учеб. заведений пер. с англ. М.: Издательский центр «Академия», 2007. 288с. URL: http://pzs.dstu.dp.ua/DataMining/multidim/bibl/2007_Matematicheskaya_obrabotka_v_sotsialnykh_na.pdf
5. Максимова Т. С. Методичні підходи щодо оцінки стійкості розвитку соціально-економічних регіональних систем. *Вісник Національної академії державного управління*. 2004, № 2, С. 300–304.
6. Поліщук Н. В. Математичні методи економічного аналізу: теорія і практика: навч. посіб. / Н. В. Поліщук, Ю. Ю. Буренніков. – Вінниця: Т. П. Барановська [вид.], 2013. – 291 с.

7. Приходченко Т. А. Методологія дослідження регіонального розвитку. *Причорноморські економічні студії*, 2017. №16. С.115-120. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/16_2017/26.pdf
8. Степаненко Сергій. Методологія оцінки та моніторинг ефективності функціонування механізму регулювання процесів економічного розвитку регіонів. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*, 2012, 3: 146-151. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2012-3-22.pdf>
9. Draper, N., Smith, H.. Applied regression analysis. 3rd edition. Wiley, 1998 URL: https://www.academia.edu/32080496/Applied_Regression_Analysis_Norman_R._Draper_Harry_Smith_pdf
10. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

Інформаційні ресурси

1. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). URL: <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/>
2. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України URL: <http://www.idss.org.ua/>
4. Інститут економіко-правових досліджень НАН України URL: <http://www.iepd.dn.ua/>
5. Інститут регіональних досліджень НАН України URL: <http://irr.org.ua/>
6. Міністерство економіки України URL: <http://me.kmu.gov.ua/>. 231
7. Міністерство праці та соціальної політики URL: <http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/index>
8. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
9. Національна академія наук України URL: <http://www.nas.gov.ua/Pages/default.aspx>
10. Національна бібліотека України ім. Вернадського (Київ) URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
11. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/pro-nas/istoriia-tsentru>